

Sak 16/09	Oppsummering av møtet mellom Nasjonalbiblioteket og UH-sektorens bibliotekledere 11. mai.
Sak 17/09	Plagiering i UH-sektoren. Bibliotekenes rolle. Oppfølging etter konferansen 21-22. april 2009.
Sak 18/09	Bibliotekmeldingen/Digitaliseringsmeldingen
Sak 19/09	Forskningsmeldingen
Sak 20/09	Nasjonale resultat- og styringsindikatorer for universitets- og høyskolebibliotek.
Sak 21/09	NORAs fremtid – finansiering og organisering
Sak 22/09	Eventuelt Neste møte: Vi trenger invitasjon til møtet i København fra 21-23 september

Sak 11/09 Godkjenning av innkalling og sakliste

Ny sak: om ABM-utviklings strategier, tiltak og aktiviteter overfor UH-sektoren fikk saksnr 15/09 ble etteranmeldt.

Neste møte/turen til København blir diskutert under Eventuelt
BIBSYS konsortiestyringsgruppe ble løftet frem som egen sak (nr 14/09)

Vedtak:

Innkalling og sakliste godkjennes.

Sak 12/09 Godkjenning av referat fra forrige møte

Referat fra møte 27. februar 2009, sendt på sirkulasjon og lagt ut på UHRs web, se <http://www.uhr.no/organisering/utvalg/bibliotekutvalget/motereferat>

Vedtak:

Referatet godkjennes.

Sak 13/09 Orienteringssaker

1. Opphavsrett

a. Digital avtalelisens for UH-bibliotek.

I april 2009 signerte UHR avtale med Kopinor om **digital formidling av artikler fra UH-bibliotek**. Avtalen gjør det enklere og raskere for UH-bibliotekene å formidle artikler o.l. til forskere og andre enkeltpersoner. Avtalen gjøre det mulig for bibliotekene å formidle digitale kopier av trykt materiale til andre bibliotek og til sluttbrukere. Utgangspunktet for formidlingen er en konkret bestilling fra en bruker. Man kan ikke bruke denne avtalen til å fremstille artikkelkopier som deretter legges inn i et LMS. Materiale som er utgitt og anskaffet i digital form omfattes ikke av avtalen. Det vil bli sendt informasjon til alle UH-institusjoner med invitasjon til å slutte seg til avtalen. Se også:

http://www.uhr.no/organisering/utvalg/administrasjonsutvalget/opphavsrett_forhandlinger

b. Når det gjelder digital eksemplarfremstilling og bruk av beskyttet materiale i UH-

sektoren utover rammene for UH-bibliotekenes avtale, arbeider Universitets- og høyskolerådet og Kopinor videre med å få til en helhetlig avtaleløsning fra og med neste avtaleperiode.

Kommunenes Sentralforbund fikk høsten 2008 en digital avtalelisens kostnadsfritt for resten av innværende kontraktperiode. UHR har også ønsket å få en tilsvarende løsning som KS for resten

av inneværende avtaleperiode. Det vil gi oss bedre tid til å forhandle en god avtale for bruk av digitalt og trykt materiale videre. Kopinor har imidlertid vært tilbakeholdne med å ville gi UHR samme løsning blant annet fordi de ønsker å ha mer kontroll med det de kaller digitale kompendier (definert kursmateriale som pensum, anbefalt lærestoff mv) som er spesielt mye i bruk i UH-sektoren og dermed skiller seg fra bruken av materialet i grunn- og videregående skole. Stort sett har forhandlingsklimaet med Kopinor vært godt, men Kopinor har gjort en kobling mellom digital avtale og en nykonstruksjon om tilgang til kompendiemateriale bl a ved at de har kjøpt opp Pensumtjeneste og LINO som rettighetsklaringsorganisasjoner. Det kan se ut til å gå mot en løsning som gir UH-institusjonene adgang til digital kopiering (med unntak av digital kopiering og tilgjengeliggjøring av kompendier) resten av inneværende avtaleperiode (01.07.09 – 30.06.10).

c. Konferanse i Tromsø 28. - 29. oktober 2009:

Opphavsrett og andre juridiske spørsmål knyttet til deling av digitale læringsressurser:

Sigrud Tollefsen sitter i programkomiteen for konferansen. Hold av dato og spre informasjon om den. Det er stor interesse for å dele og gjenbruke digitale læringsressurser. Det er imidlertid mange juridiske spørsmål knyttet til dette:

- Har vi lov til å bruke materiale andre har laget?
- Hvem eier og har opphavsrett til læringsressurser – er det lærerne som utvikler dem, eller arbeidsgiveren?
- Hvordan kan man beskytte eget materiale mot misbruk?

<http://norgesuniversitetet.no/1239954643.26>

2. **BIBSYS** Kort orientering fra styremøter i BIBSYS ved Bente Andreassen, styremedlem i BIBSYS. Det vises også til sak 14/09 om BIBSYS konsortiestyre for biblioteksystemet.

3. **Vitenskapelig publisering. Revisjon av bokprosjektet.**

På møte i ITARs referansegruppe¹ den 19.03 2009 ble fremmet et forslag fra BIBSYS om at NSD skal sette i gang en revitalisering av bokprosjektet i form av et eget prosjekt. Det ble pekt på at bokprosjektet var godt i gang, men at de involverte partene savnet noe struktur rundt prosjektet, og en mer systematisk tilnærming til kvaliteten på data fra bokprosjektet. Prosjektet omfatter overføring av bibliografiske poster fra Bibliotekbasen i BIBSYS Biblioteksystem (BB) til ITAR. Postene omfatter monografier (bokrapporter) og analytter (bokkapitler) som tilfredsstillende KDs krav til vitenskapelig publisering. Selv om man høsten 2008 i referansegruppen kom fram til en tilfredsstillende kvalitet på eksporten fra BB, er erfaringene nå at det kan være behov for en revisjon av Bokprosjektet. Orientering fra Randi E. Taxt som sitter i DBHs styringsgruppe.

4. **Det 72. bibliotekmøtet skal avvikles på Hamar 16-19 mars 2010.** NBF hadde invitert seminararrangører til formøte 29.april. Orientering fra Sigrud Tollefsen. Det skal meldes inn opplegg for seminar innen 1. september. UHR B har hatt et eget seminar de to siste bibliotekmøtene. Fastsettelse av tema og foredragsholder blir gjort av utvalget på epost.

Vedtak:

Sakene tas til orientering.

14/09: BIBSYS biblioteksystem-konsortiestyre

¹ ITAR Referansegruppen består av personer fra NSD, Bibsys/Forskdok, USIT, UHR, Nasjonalbiblioteket, UiB og KD.

Bente Andreassen orienterte UHR B om at mandat for styringsgruppen nå er klart. UHR B drøftet om styringsgruppen er sammensatt slik at vi har det beste redskapet til å drifte et system samtidig som et nytt skal utvikles. RFI'en er allerede ute og det er viktig at styringsgruppen følger opp denne.

UHR B har allerede meldt inn forslag til medlemmer i konsortiestyret, men basert på diskusjonen i utvalget mener UHR B også det vil være riktig at også UiO får en representant i gruppen, i tillegg til de som allerede er meldt inn.

Vedtak:

UHR B mener det er viktig at UiO også får en representant i BIBSYS-biblioteksystems konsortiestyre i tillegg til de som allerede er meldt inn.

Sekretariatet melder dette inn til BIBSYS og ber om bekreftelse på dette, samt dialog underveis om organisering og strukturering.

Sak 15/09 ABM-utviklings strategier, tiltak og aktiviteter overfor UH-sektoren

Avdelingsdirektør Tone Moseid, ABM-utvikling deltok under denne saken.

Det vises til referat fra møtet 27. februar og orienteringssak om ABM-utviklings strategi, tiltak og aktiviteter overfor UH-sektoren. ABM-utviklings styre behandlet på møte i desember et notat om ABM-utviklings strategier, tiltak og aktiviteter overfor UH-sektoren, og styret ønsket at et bearbejdet notat skulle legges frem for UHR-B for innspill.

På grunn av bibliotekmeldingen og oppfølging av den foreligger det ikke et nytt notat til møtet 12. mai, men Tone Moseid orienterte muntlig om flere områder der ABM-utvikling kan og bør engasjere seg, som f.eks Open Access og andre ulike innsatsområder. ABM-utvikling ønsker også å fortsette samarbeidet om "Vinterkonferansen" med fokus på UH. Mht stortingsmeldingen om bibliotek; avventer innstilling fra komiteen og behandling i Stortinget. Tar fatt i noen av områdene som er løftet frem, bl.a kompetanseutvikling. ABM-utvikling vil også satse mer på videreutvikling av statistikk og analyser, verktøy og metoder

Utvalget diskuterte også utvikling av konsortieavtalene og bruken av ABM-utviklings prosjektmidler. UHR B påpekte at vi kunne hatt nytte av finansiering av utredningsarbeid etter JISC-modellen.

Årets ABM-konferanse med tema: "samfunnsoppdraget" finner sted 2-3.november. Biblioteklederkonferansen er 12-13 oktober.

Vedtak:

UHR B takker Tone Moseid for at hun deltok på møtet og orienterte utvalget. ABM-utvikling vil legge frem nytt utkast til strategier, tiltak og aktiviteter overfor UH-bibliotekene på neste møte i UHR B. Ut over dette ønsker UHR B kontakt med ABM-utvikling på konkrete saker og utvalget mener at arbeidet med nasjonale lisenser er det viktigste oppgaven å satse på videre og vil oppfordre ABM-utvikling til å arbeide videre med problemstillingen sammen med UHR.

Sak 16/09 Oppsummering av møtet mellom Nasjonalbiblioteket og UH-sektorens bibliotekledere 11. mai.

Nasjonalbibliotekar Vigdis Moe Skarstein hadde invitert alle UH-bibliotekenes ledere til heldags seminar i Nasjonalbiblioteket i Oslo 11.mai fra kl.10.00-16.00 for informasjon om Nasjonalbibliotekets strategier og tjenester og diskusjon om samarbeid. Invitasjon til møtet er sendt direkte fra Nasjonalbiblioteket til biblioteklederne.

UHR tok en runde rundt bordet og oppsummerte inntrykk fra møtet 11. mai og diskuterer videre samarbeid med NB og oppfølging. Utvalget mente det var et nyttig møte med informasjon om aktivitet fra NB. NB signaliserte ønske om samarbeid, men var kanskje litt vage i forhold hvilke områder som egner seg best for samarbeid. På møtet 11. Mai var man enig om at det ville være nyttig om NB gjerne i form av kurs/seminarer gir bedre informasjon/opplæring i NBs tjenester. NB er opptatt av å øke bruken av sine ressurser og vil ha hjelp fra UH-bibliotekene til det. NB er også positiv til å lytte til UH-bibliotekene for hva vi trenger og inviterte til innspill. Det er viktig for UHR B å ha god kontakt med NB og utvalget mener det er viktig for UHR B å gi tydelige signaler til NB og ABM i forhold til hvilke oppgaver vi mener kan gjøres hvor og UHR B bør kanskje jobbe med å bli mer konkret og bestille oppgaver for å løfte våre behov frem. Utvalget er interessert i å følge opp den gode dialogen med Nasjonalbiblioteket videre både i form av dialogmøter som dette, men også direkte i forhold til enkeltsaker.

Vedtak:

UHR B ønsker å følge opp den gode dialogen med Nasjonalbiblioteket videre både i form av dialogmøter mellom NB og UH-biblioteklederne, men også direkte i forhold til enkeltsaker.

Sak 17/09 Plagiering i UH-sektoren. Bibliotekenes rolle. Oppfølging etter konferansen 21-22. april 2009.

UHR B arrangerte sammen med UHRs utdanningsutvalg konferansen Plagiering i UH-sektoren - Felles problem, felles ansvar 21-22.april 2009 på Gardermoen. Kari Fagerjord var møteleder sammen med leder av utdanningsutvalget. Det var i alt 136 påmeldte til konferansen som hadde en dag med presentasjoner og innlegg og en dag med mer praktisk arbeid. Konferansedeltakerne ga svært gode tilbakemeldinger på møtet, både form og innhold. UHRs utdanningsutvalg og bibliotekutvalg må følge opp arbeidet videre slik at vi ikke mister fokus på saken.

Kari Fagerjord og Sigrid Tollefsen informerte fra konferansen.

Program ligger ute og presentasjoner fra konferansen vil bli lagt ut på web:

http://www.uhr.no/aktuelt_fra_uhr/plagiering_i_uh-sektoren_-_felles_problem_felles_ansvar

Vedtak:

UHR B vil følge opp arbeidet og bidra til at vi får et nasjonalt perspektiv og oppfølging. UHR B får mer informasjon om dette på neste møte. UHR B ser dette i samarbeid med arbeidet med kvalifikasjonsrammeverket.

Sak 18/09 Bibliotekmeldingen/Digitaliseringsmeldingen

St.meld. nr. 23 (2008-2009) Bibliotek. Kunnskapsallmenning, møtestad og kulturarena i ei digital tid

og

St.meld. nr. 24 (2008-2009) Nasjonal strategi for digital bevaring og formidling av kulturarv ble lagt frem av Kirke- og kulturdepartementet 17. april 2009.

Kari Fagerjord innledet til diskusjon om meldingen. Det var høring om meldingen i Stortingets familie- og kulturkomité tirsdag 12. mai og komiteen skal behandle meldingen 9. juni 2009.

Det står flere steder i meldingen at KKD og KD skal vurdere flere tiltak sammen. UHR B bør følge opp de områdene som nevnes. Noen av områdene som berøres i meldingen:

Det skal etableres et brukerinitiert fjernlån. Man skal forenkle arbeidet med nasjonalbibliografien, her er gjenbruk av data viktig for UH-bibliotekene sentralt. NB skal jobbe med Opphavsrett og personverndata – dette er et viktig område for U-bibl. Og KKD og KD skal vurdere hvordan samarbeid med nasjonale lisenser skal arbeides med. Og samarbeid og fordeling av ansvar – her skal de to departementene se på kompetanseutvikling. Samtidig skal det foretas samordning av bibliotekoppgaver. Og det skal etableres et råd for digitalisering, her bør UHR B følge opp at UH-sektoren også blir tatt med.

Forskning og utvikling på ABM feltet skal utredes av KD og KKD.

Skolebibliotekutvikling – opprettelse av nasjonalt program. 2010 nasjonalt leseår
Spesialbibliotek

Det skal også opprettes en arbeidsgruppe for lånesamarbeid og lovrevisjon, det ser ut til at myndighetene har tenkt å forankre forskriftsarbeidet i bibliotekloven. Da vil den ikke få effekt for UH-bibliotekene.

Vedtak:

UHR B vil utarbeide en kort oppsummert uttalelse til begge meldingene. Utvalget ønsker at innspillet konsentrerer seg om nasjonale lisenser, og at samme budskapet meldes inn til behandling både av forskningsmeldingen og bibliotek- og digitaliseringsmeldingene. Sekretariatet laget utkast til brev som leder og nestleder godkjenner før utsendelse.

Sak 19/09 Forskningsmeldingen

St.meld. nr. 30 (2008-2009) Klima for forskning ble lagt frem av Kunnskapsdepartementet av 24. april 2009.

Det var åpen høring i Stortingets kirke-, utdannings- og forskningskomité mandag 11. mai 2009 og UHRs forskningsutvalg forberedte innspill til høringen. Meldingen skal behandles i komiteen 11.juni.

Randi E. Taxt innledet til diskusjon om meldingen. UHR B diskuterte punkter som utvalget mener må følges opp videre og også på hvilken måte oppfølgingen best kan skje. Utvalget mener også at det er hensiktsmessig å koble de to meldingene om bibliotek og forskning.

Som en undersak til behandling av forskningsmeldingen diskuterte også utvalget kostnadene og utgiftene til lisenser. JISC-artikkelelen: *Scholarly books and journals at risk. Responding to the challenges of a changing economy* gir en god beskrivelse av situasjonen http://www.rin.ac.uk/files/Scholarly_books_journals_at_risk.pdf

Forskningsmeldingen har fem strategiske mål. Det er positivt at det satses på drift og ikke bare investering. Ellers er EU/internasjonalisering sentralt i meldingen. Ellers; regionalt samarbeid løftes frem. Gjennomgang av prioritering av ressurser og styring. Det varsles evaluering av Forskningsrådet
Og tid til forskning tas opp.

For UH-bibliotekene er NVI og Open Access omtalt i tillegg til en liten setning om at bibliotek er en del av forskningens infrastruktur. KD mener at OA er løsningen. Men nasjonale lisenser er ikke nevnt, det er synd og UHR B mener at nasjonale lisenser også må ses i sammenheng med OA. Det er positivt at KD erkjenner at det er mye rettighetsklarering som følger av arbeidet med OA og det er viktig å følge opp. Utvalget er positiv til mer sentral kompetanse på området. Plan for OA og tiltak skal utredes og ses i sammenheng.

Nasjonale lisenser: UHR bør spille dette inn og melde fra om at det viktig at KD må ta en styring. Det kan foreslås piloter som kan løftes frem og NORA, NVI og nasjonale lisenser bør ses i sammenheng.

Vedtak:

UHR Bs sekretariat lager utkast til tekst til UHRs endelige innspill til forskningsmeldingen. Leder og nestleder godkjenner. UHR B bør ta opp saken med nasjonale lisenser og lage et strategisk notat som oppspill til videre behandling og oppfølging av nasjonale lisenser. Tove, Randi, Bente og Sigrid tar på seg oppgaven og legger utkast frem for UHR B.

Sak 20/09 Nasjonale resultat- og styringsindikatorer for universitets- og høgskolebibliotek.

Vedtak:

Saken ble utsatt til neste møte.

Sak 21/09 NORAs fremtid – finansiering og organisering

Prosjektleder for NORA, Jan Erik Frantsvåg deltok under denne saken.

Kunnskapsdepartementet besluttet å finansiere NORA for 2009 etter først å ha avvist søknaden. NORA er også nevnt i revidert nasjonalbudsjett.

UHR B diskuterte hvordan NORA best kan organiseres og finansieres videre; for hvem eier NORA nå når pengene kommer fra KD? Og hvordan blir finansieringen videre? Og har NORA en effektiv og godt styringssystem. Skal UHR ta et initiativ til videre oppfølging eller ikke.

Hovedgrunnen til å reise saken nå er å unngå at det blir mye og hektisk aktivitet på slutten av året. Det bør også jobbes med en finansieringsplan for 2010.

Jan Erik Frantsvåg mente også at den formelle organiseringen av NORA er litt svak. Men KD har også signalisert at NVI er relevant og at NORA bør ses i sammenheng med NVI. NORA mener at de bør drives videre etter dagens modell frem til NVI er i drift. Det er ikke sannsynlig at NVI er i drift frem til 2012. Budsjett for 2009 er 1,6 mill.

Vedtak:

UHR B vil bidra til at NORA fortsatt er i drift frem til NVI kommer på bena. UHR B mener at eierforholdet til NORA er uavklart i den forstand at ikke det ikke lenger er UiB, UiO, NTNU og UiTø som eier NORA, og UHR B vil foreslå at NORA oppretter en konsortiemodell raskt for effektiv styring og drift av NORA. En mer effektiv styringsmodell vil sette NORA mer i stand til å følge opp i forhold til opprettelsen av NVI. UHR B vil også be UHR sende brev til KD med kopi til Nasjonalbiblioteket hvor det trekkes frem betydningen av NORA og også legges vekt på oppfølging av langtidslagring i Nasjonalbiblioteket.

Sak 22/09 Eventuelt / neste møte

Neste møte i utvalget er i København 23. september, i forlengelsen av studieturen som høgskolebiblioteklederne har lagt opp til 21-22. september. Universitetsdirektørene og lederne for de vitenskapelige høgskolene er også invitert, og UHR Bs eksterne medlemmer inviteres også til å delta på turen.

UHR Bs sekretariat vil prøve å få lagt opp til at utvalget kan ha møte både 22. september på ettermiddagen og 23. september og at medlemmene kan få bo på samme hotell som man bor på under studieturen.